

Reforma zarządów powiatowych.

Ministerium spraw wewnętrznych opracowało projekt reformy zarządów powiatowych z udziałem przedstawicieli instytucji społecznych i zwiększeniem pełnomocnictw naczelników powiatowych.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Kalendarzyk. Dziś, w niedzielę — Poświęcenie M. B. wedł. now. st. — Imienina N. M. P.; jutro — św. Bronisława, wedł. now. st. — św. Korneliusza T.; pojutrze — św. Rozalii, wedł. now. st. — Blizn św. Franciszka.

KRONIKA KOŚCIELNA.

Z powodu rozpoczęcia sezonu, zwyciężając tradycyjnym dziś o godz. 10 i pół zrana w kościele po-Bernardyńskim odbędzie się msza św. z powodu rozpoczęcia sezonu zimowego „Lutni Wileńskiej”. Podczas nabożeństwa wykonane zostaną przez chóry i solistów pienia religijne.

Za duszę s. p. Ludwika Kondratowicza Władysława Syrokomli w 50-tą rocznicę zgonu, tj. jutro, w kościele św. Jana o godzinie 11 rano odbędzie się uroczyste nabożeństwo żałobne w czasie którego śpiewać będą chóry miejscowe oraz pp. Zofia Woynowska i Stanisław Bogucki. Wykonane będą następujące utwory: „Crucifix” Faure'a (duet p. Woynowska i p. Bogucki), „Ave Maria” Gomod'a (p. Woynowska) i pieśń do Matki Boskiej-Adama.

SZKOŁY.

W szkole muzycznej pianisty A. Legranda zajęcia rozpoczęły się 1 (14) września.

TEATR, MUZYKA I SZUKA.

Drugi koncert Filharmonii warszawskiej, pod dyrykcją Zygmunta Birnbauma, odbędzie się dziś w Sałi miejskiej. Wczorajszy koncert zgromadził pełną salę słuchaczy. Szczegółowo sprawozdanie razem z obydwojmi koncertami damy w następnym numerze.

Teatr polski w ogrodzie Bernardyńskim. Dziś po południu, po cenach do połowy znizowanych, pełna prześlizniętych melodii ogromnie wesoła, romantyczna operetka Millöckera „Gasparone”, bandyta włoski. Grają: pp. Woynowska, Skrzyżka, Dobrzycka oraz pp. Myszkowski, Szczuka, Krawczyński, Korczyński, Walter i inni. Każda dorosła osoba może wprowadzić bez dopłaty jedno dziecko; do łóż można wprowadzić dowolną liczbę dzieci, które mają na zabawę „Festival” wstęp wolny.

Wieczorem znakomita opera „Zydówka”, muz. Halevy'ego; dotychczasowe przedstawienie odbyły się przy szczelnie zapelnionej widowni. Grają: pp. Kamińska-Latoszyńska, Brochwiński oraz pp. Orzelski, Walter, Krawczyński, Szczuka i inni.

W pomiędzy cenę zniżoną, doskonała operetka znakomitego wiedeńskiego kompozytora R. Heubergera „Bal w operze”, z pp. Woynowska, Solska, Bogowolska, Lisiewiczowa, Brochwińska oraz pp. Myszkowski, Bernackiewicz, Korczyński, Krawczyński w rolach głównych.

„Zydówka”. Jak było do przewidzenia, drugie przedstawienie opery Halevy'ego wyrównało wszystkie chropowatości i usterki wykonania, których nawet przy najdłuższych studiach na premierze, w każdym teatrze uniknąć niepodobna. Przedwzrostkiem p. Kamińska-Latoszyńska pozbyla się chrypkę, mogła więc, swobodnie władając swym bogatym i wdzianym głosem, opanować całość partii Racheli i nadać właściwą ekspresję. Pan Orzelski jeszcze bardziej wyczłował całość, a arje „Racheli kiedy pan” wykonał z tak dramatyczną siłą, że wzruszył całą widownię. Ogromne również wrażenie uczyniła na publiczności inscenizacja pieca, w którym ginie Rachel. Publiczność cięgiem oklaskami wyrażała artystom swe uznanie.

Otwarcie sezonu „Lutni Wileńskiej”. Do uroczystego programu dzisiejszego uroczystego otwarcia sezonu zimowego „Lutni” przybywa jeszcze występ znanego wioloncisty, p. Tchorza, który odegra utwory Czajkowskiego i Noskowskiego. Reszta programu przedstawia się jak następuje: 1) prolog p. Ludwika Życkiego (p. Olasek). 2) „Polonez powiatowy” M. Salnickiego i „Taniec wschodni” Lubomirskiego (orkiestra). 3) Aria z „Herodiada” Massenet'a i „Stach” Noskowskiego (odśpiewa p. Bogucki). 4) „Kantata” Leśniewskiego, „Czarowna noc” Szuberta, „Skrzyżki — swaty” Zaremby (chór). 5) „Królowa bajka”, pastel księżycowy w 1 akcie M. Tatarzewicza.

Początek dzisiejszego wieczoru inauguracyjnego o godz. 8 m. 15 punktualnie.

Kasa otwarta dziś od g. 12 w pol. przez dziecięca w sali „Lutnia”.

ZABA WY.

Zabawa ogrodowa na korzyść straży ochotniczej, mająca się odbyć w ogrodzie Botanicznym dn. 25 sierpnia (7 września) i odłożona z powodu nie pogody — odbędzie się ostatecznie w sobotę d. 8 (21) września.

parne, na zabawę wstępu nie płaça. Część czystego dochodu przeznaczona na zakłady „Powszechności i Praca”, pod patronatem ks. Dyakowskiego. Szczegóły w programach i alizach.

NEKROLOGJA.

Zgon kapłana. Zmarł w grodzie naszym sędziwy kapłan, s. p. Franciszek Lenkiewicz, ostatnio majsonariusz przy kościele św. Rafała. Zmarły urodził się w 1831 r. i święcenia kapłańskie otrzymał w 1871 r.

RÓŻNE.

Pierwsza partja rur dla kanalizacji. Zarząd miejski powierzył znacznej fabryce rur i połączeń bezimiennego Tow. Makiejewskiego, przez wileńskiego przedstawiciela i składnika, p. Basiewiczza, dostawę pierwszej partji rur na sumę 50,953 rb. 34 kop.

Cały obstatunek już został dostawiony na miejsca dokonywających się robót i przyjęty przez miejską komisję techniczną. Rury odpowiedziały wszelkim wymaganiom technicznym.

WYPADKI.

Nieszczęśliwy wypadek. Jak wiadomo, obecnie restauruje się kościół św. Jana. Wczoraj pomiędzy godz. 9-ą i 10, kiedy robotnicy byli na śniadaniu, z samego wierzchu kościoła spadł kawałek tynku i trzebał traft, spadł na głowę przechodzącego środkami ulicy duchownego prawosławnego, Razumowskiego, który przed paru dniami przyjechał z powiatu dzisieńskiego na zjazd delegatów bractw i gmin cerkiewnych.

Poszkodowany podniósł kapelusze i przywołał stojącego, dorozka pojechał z nim do szpitala Sawicz, gdzie opratunku dokonał dr. Oleszkiewicz. Lekarz istotnie stwierdził uderzenie w tylną część karku. Siła uderzenia była niewielka, gdyż osłabiał ją kapelusze, który się złamał.

Jeden z robotników wyjaśnia, że widział jak po gziemie chodziły gołębie, więc przypuszcza że to one były przyczyną wypadku.

Niebawem na miejsce przybył komisarz policji i nakazał urządzić ogrodzenie przez całą szerokość ulicy, co niezwłocznie zrobiono.

Z innego źródła informują nas, że natychmiast odwieziono o. Razumowskiego do szpitala Sawicz, skąd powrócił do hotelu „Savoy”, lecz wtedy uczuł silny ból w karku. Wezwano Pogotowie ratunkowe, lecz po opratunku do którego nie ważnego nie znaleziono. Wówczas został wezwany doktor prywatny, który znalazł uszkodzenie kości pachowej i duchownego o. Razumowskiego odwieziono na kurację do szpitala wojskowego.

Malarzy, pracujących przy kościele, zabrano do cyrkułu. Policja z policmajstrzem przybyła do hotelu „Savoy” dla spisania protokołu.

Podobno o. Razumowski zamierza pociągnąć do odpowiedzialności władze kościelne.

Pogotowie ratunkowe wczoraj było czynne w 15 wypadkach, w tej liczbie 5 wyjazdów na miasto i 10 opratunków na stacji Pogotowia.

Przyjechali do Wilna: (Hotel Europejski): hr. Mieczysław Lubieński, ob. Adam Ciszewski, ob. Stanisław Lopański, ob. Ksienka Polkowska, ob. Stanisław Wysoczek, ob. Konstanty Grochowski, ob. Tola Jezierska, ob. Alfons Monczyński, ob. Leopold Jastrzębski, ob. Lucjan Juliński, ob. Józefa Antonowiczowa, ob. Felicia Szukowa.

(Hotel S-t Georges): ob. Aleksander Chomiński, ob. Marjan Bławdziewicz, ob. Aleksander Lubiański, inż. Mikołaj Lyssogrodzki, ob. Wandalin Branicki, ob. Tomasz Nosutto, ob. Wincenty Buraczewski.

(Hotel Sokolowski): ob. Zygmunt Janiszewski, ob. Kamil Łukasiewicz, ob. Felicia Podernina, ob. Anna Ostaniecowa, ob. Walenty Grawński, ob. Andrzej Karpowicz, ob. Julia Tomaszewiczowa, ob. Justyn Czechowicz, ob. Michał Sadowski, ob. Teofil Daniewicz, ob. Aleksandra Zdrojewska.

(Hotel Niszkowski): ob. Eugeniusz Tapczyński, ob. Leon Krymholc, ob. Amelia Morawczewska, ob. Bronisława Lisiecka, ob. Jan Norwicki, ob. Witold Boeckowski, ob. Marja Skrutkowska, ob. Edward Skrutkowski, ob. Emilia Tarajewiczowa, ob. Adolf Jabłoński, ob. Piotr Markowski, ob. Michał Klemmer, ob. Mikołaj Pluszkiewicz, ob. Helena Korwin-Kurkowska.

PROWINCJA.

MIŃSK.

Intervencja sanitarna. Dr. Dulewicz, lekarz sanitarny m. Mińska na najbliższym posiedzeniu rady miejskiej przedstawił referat, domagający się bezwzględnego oczyszczenia koryta rzeki Niemni, przepelnionej nieczystościami.

Zdaniem d-ra Dulewicza, wszelkie choroby epidemiczne najsilniej grasują w rejonie Niemni.

Pocztówki z widokami Mińska zostały wydane przez firmę księgarską „W. Makowski”. Staranne wydanie oraz dobór dobrych bardzo fotografii, z których wzięto reprodukcje, sprawi niewątpliwie, że seria obecna rozejdzie się wkrótce i skłoni p. Makowskiego do dalszych wydawnictw.

Wróżki. Chodzący po Mińsku cyganki i wróżki. Ale oprócz zdolności jasnowidzenia, posiadają pewną sprawność i w dziedzinie eskamotowania drobnych przedmiotów złotych, należących do ich klientów, żądnych uchylenia rąbka tajemnic przyszłości.

Ta druga zdolność zaprowadziła do ula cyganki, które zapewne takiego losu sobie nie wywróżą! Co najciekawsze, że z usług tych wróżek korzystała niekiedy i t. zw. „inteligencja”.

(z) Ambulatorium przeciwgruźlicze już wkrótce zostanie otworzone, bo odnośny statut pozyskał ostateczne zatwierdzenie i wszelkie formalności są załatwione.

(z) Uliczna sprzedaż pocztówek na dochód „przyjaciół” II-go T-wa Dobroczynności dała ogółem około 300 rb. dochodu, co oczywiście jest bardzo słabym rezultatem.

Udzielenie pozwolenia na rzeczona sprzedaż stało się precedensem dla innych towarzystw dobroczynnych, które zamierzają starać się o to samo.

(z) Tyfus plamisty grasuje, wedle doniesień oficjalnych, w niektórych częściach pow. nowogródzkiego i zajmuje ogółem teren około 7 wiorst kwadratowych.

(z) Niemniha, tocząca swe wstrętne i brudne „nury” wśród równie brudnych domostw i dziedzińców Niskiego Rynku nie przestaje podniecać tutejszej opinii, zwłaszcza w sferach żydowskich, mających z okolicami tej rzeki najwięcej styczności.

Okazuje się, że pomost na ul. Niemyskiej bywa restaurowany co roku kosztem dość wysokim, koryto rzeki oczyszczaniem jest także, a pomimo to Niemniha zawsze, ucieższy uszy, śmierdzi niemożliwie, pomost zaś bezustanku wzbudza obawy zapadnięcia się.

Jedyny, radykalny sposób — to urządzenie kanału betonowego czy żelazo-betonowego i to niezależnie od ogólnego planu kanalizacji. I choć koszt podobnego ulepszenia byłby niemały, to jednak miasto nie powinno się przed nim cofać, bo przecież chodzi tu o zdrowie setek, tysięcy ludzi!

Ale, choć była o tem kilkakrotnie mowa, choć profesor M. Szyszowski przedłożył parę lat temu (o ile pamiętamy) wyczerpujący w tej sprawie referat, regulacje a raczej izolowanie Niemniha odłożono ad calendos graecae, czyli... złożono ją za numerem tysięcznym którymś tam, do składu projektów, który ostatnimi laty rozwinął się w naszej gospodarce miejskiej bez porównania szybciej aniżeli działy rejestracji spraw dokonanych...

Grodno. Nie odbyło się tu zwołane po raz pierwszy zebranie rodziców i opiekunów uczniów gimnazjum męskiego, z powodu nieprzybycia dostatecznej liczby osób. Następne takie zgromadzenie dla wyboru komitetu rodzicielskiego odbędzie się 14 (27) września o godz. 1-ej po południu w gimnazjum.

W tych dniach zginął bez śladu pisarz miejscowego sądu miejskiego, Judkowski. J. przybył rano do kancelarii, trochę popracował, następnie wyszedł bez palta i już nie wrócił. W kancelarii wszystko zostało w porządku, podejrzania z nadużyciem być nie może, gdyż J. był człowiekiem bardzo spokojnym i uczciwym. Według przypuszczeń Judkowski utonął.

Berezyna, pow. ihumeński (kor. własna).

Dnia 22 sierpnia (4 września) przyjechał tu ks. arcybiskup Wincenty Kłoczowski. Koło kościoła spotkały go uroczystości rodziny Wańkiewiczów i Łukasiewiczów i Rogowski.

Marja Wańkiewiczowa wygłosiła krótką i serdeczną powitańską przemowę, poczem odbyły się ceremonie kościelne.

Nazajutrz po uroczystym nabożeństwie odbył się obiad na plebanji z udziałem kilkunastu osób ziemianstwa z hr. Potockim na czele.

W piątek hr. Maurycy Potocki z pomocą państwa Stefanowa Wańkiewiczów, przyjął w siebie arcybiskupa, nieufność i obywatelstwo w pałacu Nastroj był uroczysty. Obecni byli przedstawiciele rodzin obywatelskich: Borsuków, Łukasiewiczów, Rogowski, Rogowski, Łęczycki, Mirecki, Rogowski.

Przemowy rozpoczął młody dzielnicy Berezyny hr. Maurycy Potocki; pierwszy raz wystąpił na tu w tej roli, gdyż w maju kończył 21 lat i obejmuje interesy berezynski. Z uroczystością przyjął Arcybiskupa połączone uroczystości przedstawienia młodego dziedzica jego stronom rodzinny. Całość wypadła niezmiernie wzruszająca. Po hr. Potockim przemawiał jego opiekun i długoletni pełnomocnik i administrator dóbr Berezyna Luboszyński p. Stefan Wańkiewicz; potem pani p. Stefan Wańkiewiczowa w dłuższej przemowie do hrabiego zakończyła prośbą do Arcybiskupa o błogosławieństwo. Dalej przemawiali p. Piotrowicz z Luboszyń w imieniu kilkuset dzierżawców berezynskich, p. Uścińcowicz od szlachty zagrodowej, p. Ciechanowski od robotników, którzy w tym domu gościnności nie raz doznali. Arcybiskup odpowiadał wszystkim mówcom. Od młodzieży przemawiał młody i sympatyczny obywatel prawnik p. Apolinariusz Łukasiewicz z Niehońez, potem pan Stanisław Borecki z Osnołki i obywatelstwa okolicznego, ks. kanonik Budkiewicz, od duchowieństwa z Arcybiskupem razem.

Po obiedzie i rozmowie w salonach, gdzie panny Marja i Lala Wańkiewiczówny odegrały szereg utworów, Arcybiskup podał do kościoła, gdzie 4000 wiernych przystąpiło w ciągu 3 dni do sakramentu Bierzmowania.

Nazajutrz w sobotę, karetą w kwiatkach tonąc, odwozła wysokiego sędziwego kościoła do sąsiednich Rawanów; tłumy, otaczające plebanję ze łzami wdzięczności go żegnają.

Gość.

Dyneburg. W tych dniach w Rydze aresztowany został znany w Dyneburgu radca prawny przemysłowiec B. Basel. Następnie aresztowany w Dyneburgu kupiec Pieta i Rapoporta. Aresztowania te związane są z niedawną wykradką banda „kolosów”, która miała oddział w Dyneburgu i operowała na koleji północno-zachodniej. Banda zajmowała się procesami z zarządzeniem kofej o psenie i zle dostarczanie ładunków. W ten sposób zdołano wypracować znaczne sumy. Wkrótce, jak mówią, spodziewane są nowe aresztowania.

Z Królestwa.

Szkoły Tow. popierania przemysłu ludowego w Król. Pol. Zarząd Tow. pop. przem. ludowego ułożył warunki

przyjmowania kandydatów do następujących szkół zawodowych męskich: 1) Instruktorskiej (katech. farbierskiej i kilimarskiej) w Oryszewie, st. Zyrardów gub. warszawskiej. 2) Instruktorskiej koszykarskiej, zabawkarskiej i przemysłu drzewnego w Naleczowie, st. Naleczów gub. lubelskiej. 3) Krawców i czapników ludowych w Szymanowie, st. Białystok gub. warszawskiej. 4) Warsztatów warszawskich. 5) Warsztatów artystyczno-rzemieślniczych w Częstochowie. 6) Wzorowych warsztatów stolarskich w Złotym Potoku.

O przyjęciu do którejkolwiek z wyżej wymienionych szkół lub warsztatów zwracać się należy do zarządu Tow. Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście Nr. 5, pisemnie lub osobiście. Uczelnia i zawodowe dla kobiet są następujące:

1) Kursy dla instruktorek tkactwa w Grędzich, st. Ciechanów gub. płockiej. 2) Kursy dla instruktorek koronkarskich w Warszawie, ul. Szara Nr. 1. 3) Kursy dla instruktorek niemieckiego garnitarskiego w Warszawie, ul. Warecka Nr. 7.

Petersburg — Warszawa — Paryż. Od dnia 15 (28) października r. b. wprowadzono zostanie połączony kursjerski bezpośredniej komunikacji Petersburg — Warszawa — Paryż. Pierwotnie pociąg ten miał być skierowany na Wierchopol, lecz po długich staniach delegacji warszawskiej w Petersburgu ostatecznie zgodzono się na przejazd tego pociągu przez Warszawę. W pociągu tym będą tylko wagony kl. I i II oraz sypialni i restauracyjny.

Z powodu zgonu Vrelichy'ego. Warszawskie instytucje literackie: Towarzystwo literatów i dziennikarzy polskich oraz Kasa Literacka wysłały do Pragi, z powodu zgonu Vrelichy'ego wieńce i telegramy kondolencyjne.

Telegramy kondolencyjne wysłały również prawie wszystkie redakcje pism warszawskich.

Wczesna jesień. Ogrodnicy w Królestwie Polkiem od 31 lat nie pamiętają tak wczesnej jesieni, jak w roku bieżącym.

W r. 1881 pamiętnym klęska okopanych i owoców, temperatura od końca sierpnia była bardzo niska, a d. 5 (18) września zaczęły się przymrozki, które do października całkowicie ogolociły drzewa z liści.

To samo jest przewidywane i obecnie, jeżeli nie zmieni się pogoda.

Nowa fundacja rodziny Szlenkiewiczów. Pisma warszawskie zaznaczają, że rodzina Szlenkiewiczów wyrobiła sobie działalność społeczno-dobroczynną, złożoną z kart obywatelską w dziełach i w Warszawie. Niedawno pisaliśmy o spitalu zbudowanym przez p. Zofię Szlenkiewiczową, kosztem prawie pół miliona rb. dziś znów pisma warszawskie donoszą o nowej fundacji obywatelskiej Szlenkiewiczów, a mianowicie o wybudowaniu w okolicy przedmieścia Wolskiego, obrzynie gmachu przebrojenia na ochronę i szwalnię dla dziewczynek, których fundujący zakład pomieści sto kilkadziesiąt.

Z sa kodonru.

VI Zjazd techników polskich. Przeszło 500 techników polskich zebrało się wczoraj w Krakowie.

Ruch zrodził się w uniwersytecie Jagiellońskim.

Zjazd rozdzielił się już na następujące sekcje: Technika budowlanej, Technika budowy i higieny miasta, Technika mechaniczna, Chemia, Technika oświetlenia gazowego, Elektrotechnika, Górniczo-hutniczo, wiertniczo. Technika komunikacji lądowej. Członkowie sekcji budowlanej zwołali zjazd wystawę architektoniczną. Ukonstytuował się związek inżynierów polskich.

Kraków Vrelichy'emu. Prezydent miasta Krakowa, dr Leo wysłał depesze kondolenyjne do miasta Pragi z powodu śmierci Jarostawa Vrelichy'ego. Redaktor Hovorka złożył imieniem Krakowa wieńce na trumnie w Zywcu. Ślub arcyksięcia Karola Stefana z Ogiędem księżem Czartoryskim, odbędzie się na zamku Żywieckim w styczniu 1913 r.

Wielka defraudacja. Do pism krakowskich donoszą z Czernowic: W tutejszym wydziale krajowym wysłała na jaw wielka defraudacja. Sekretarz wydziału krajowego, Klemens Füscher, zginął przed kilku dniami wraz z żoną, a zarządzone skontrolowało brak kilkuset tysięcy koron z kasy Szpitalnej, która Füscher zarządzał. Za Füscherem wysłano listy gończe.

„Szereka natura”. Z Przeworska pisał do krakowskiego „Ocasu”, że właściciel dóbr Lina Adam Lastowiecki, zastrzelony został przez łeńskiego swego, dezertera z Rosji, Iwana Sazonowa, którego przyjął do służby w 1905 r. Sazonow zastrzelił Lastowieckiego z to, że p. L. namawiał do połączenia się z żoną a poruczenia związku nielegalnego z pewną dziewczyną. „Szereka natura” Sazonowa nie zadowolony się jednym mordem, gdy zaraz po zabiciu p. Lastowieckiego, zabrał swoje nieślubne dziecko i ciężko poranił matkę dziewczyny z którą mieszkał. Morderca sam się oddał w ręce sprawiedliwości.

Kółko rolnicze w W. Ks. Poznańskim, podług ostatniego sprawozdania w W. Ks. Poznańskim znajdowało się 379 kółek rolniczych. W zarządzenie kółek ustanowione w roku 1911 t. zw. „Rada patronacka”, składająca się z 6 członków. Patronat dzieli się na osobne wydziały: hipoteczny, melioracyjny, chowu bydła i mleczarstwa, wystaw i wycieczek gospodarskich, urządzania pól doświadczalnych, urządzania rachunkowości rolnej.

Kandydatura ks. Wróblewskiego. Polacy postawili w okręgu kościelnym kandydaturę do sejmiku pruskiego ks. Wróblewskiego, na miejsce zmarłego liberała Bobrecht.

Z Rosji.

Malżeństwa mieszane. Pisaliśny swego czasu, że arcybiskup wrocławski Antonij, wniósł do Synodu projekt ułożenia do liczby punktów do rozważenia, przyjęcia jednego z małżeństw na obecny tryb i sekularizm. Obecnie analogiczne starania poczynił egzarcha Gruzji Innocentego. Synod na ostatnim posiedzeniu, omawiając tę kwestię, zajął wobec tych propozycji stanowisko nieprzychylnie. Synod oświadczył, że ani cerkiewne, ani ewangeliczne prawa nie zawierają wskazań, aby za zmianę wyznania udzielano rozdziałów. Co zaś tyczy niedokładnego obchodzenia się z renegeta wehłodzi, onp w zakres kodeksu kryminalnego, a nie sadu cerkiewnego.

Biskup Hermogenes. W tych dniach w Petersburgu gościła deputacja od obywateli miasta Saratowa, która złożyła w komisji prośb na imię Najwyższej próbie zapłaconą 15 ty-

sianami podpisów o powrót do Saratowa biskupa Hermogenesa. Na wiosnę podobną próbie złożono Synodowi, który jednakże nie dał na nią żadnej odpowiedzi.

Totalizator. Totalizator w Petersburgu w ciągu lata roku bieżącego dał niezły obrót: przeszło 10 milionów rubli.

Uleczka zadumionych. Z Saratowa donoszą do pisma „Riecz”, że z zadumionych miejscowości w gub. saratowskiej uciekły dwie osoby, w których rodzinie były wypadki dżumy i przybyły do Saratowa. Policja ogrożeńko poszukuje zadumionych uciekinierów.

Aparaty lotnicze na manewrach. W tegorocznych manewrach poważny wzięty udział aparaty lotnicze, aeroplany i sterowce.

Na manewrach w okręgu petersburskim były 54 wlaty na aeroplanach i dwa na sterowcach.

Na taką ilość wlatów aeroplanowych wydarzyły się w okręgu petersburskim cztery katastrofy, a w okręgu odeskim dwie. Prasa rosyjska omawiając użyteczność aparatów lotniczych w sztuce wojennej, podkreśla, że aeroplany wykazywały znaczną wyzność manewrową. Przeszło 80 przebiegów lotniczych wykonały doskonale.

O godność Dumy państwowej. W piśmie „Utro Rossii” znajdujemy głuchą wzmiankę świadcząca, że na uroczystościach jubileuszowych dano uderzające pierwszeństwo Radzie państwa przez Dumę państwową. „Utro Rossii” pisze „Zasadzie, a równouprawnieniu i zb ustawodawczych, zagwarantowanej przez prawa zasadnicze, ceremonialny uroczystości zadal ostrajacy cios. W obronie instytucji ustawodawczej wystąpił przez Dumę państwową. Dobrze się stało, że Rodzianko złożył protest podczas swych pełnomocnictw”.

Zjazd ziemian rosyjskich. Komisja zjazdu szlachty, jak donosi „Russk Słowo”, czyni przygotowania do wszechrosyjskiego zjazdu właścicieli ziemskich, mającego na celu organizację bezpartyjnego wszechrosyjskiego związku ziemian rosyjskich.

Zadania robotników. Petersburgskie związki zawodowe wysyłały delegata na zjazd inspektorów fabrycznych z zadaniem, aby inspekcja fabryczna była obieralna.

Niniejszem zawiadamiamy Sz.

naszych prenumeratorów, że rozpisano „Kurjera” nie są upowaznieni do pobierania opłaty za prenumeratę, którą należy wnosić bezpośrednio w Administracji „Kurjera Litewskiego”.

Wydawnictwo „KURJERA LITEWSKIEGO”.

Wialnie „Reforma”.

Patrz ogłosz. Zygmunta Nagrodzkiego — 5 str.

Wiadomości polityczne.

Przerwanie manewrów.

Duże wrażenie i zdziwienie wywołało w Wiedniu przedwczesne i niewyjaśnionych powodów zakończenie i przerwanie manewrów w Węgrzech. „Neue Preie Presse” żąda w sposób energiczny wyjaśnienia w tej sprawie.

Włochy i Szwajcaria.

Pomiędzy Włochami a Szwajcarią zaznacza się coraz bardziej wrogi stosunek, a wysłanie tylko jednego oficera włoskiego na manewry szwajcarskie naprzęta jeszcze bardziej sytuację, ze względu na uroczysty charakter tych manewrów. Świeży rząd włoski zarządził wznowienie fortyfikacji na granicy szwajcarskiej, aż do Simplonu. Prasa szwajcarska nawołuje rząd, aby miał się na baczności.

Rosja i Chiny.

Wobec zagrażającej Chinom interwencji rosyjskiej w Mongolji, rząd chiński przelał notę do mocarstw, oświadczając, że Mongolia, Mandżuria i Tybet należą do państwa chińskiego. Chiny nie zniósł żadnego mieszania się do spraw chińskich, nie uznają żadnych traktatów, zawartych przez mongolów na własną rękę.

Rokowania pokojowe.

Dzienniki paryskie otrzymały z Szwajcarią informacje, że przedwstępne rokowania pomiędzy przedstawicielami Włoch a Turcji są już na ukończeniu i że niebawem nastąpi mianowanie delegatów urzędowych. W kołach zbliżonych do ambasady niemieckiej w Paryżu zapatrują się jednak dość pesymistycznie na możliwość zawarcia pokoju, rząd turecki bowiem nie może pozwolić na odwracanie Trypoliu od Turcji.

Sprawy marokańskie.

„Matin” zamieścił sensacyjną wiadomość nadesłaną mu z Casablanki, iż generał Lyautey ma w ręku dowody, że konsul hiszpański podburza marokańczyków przeciwko francuzom. Podobno generał Lyautey zerwał z tym konsulem wszelkie stosunki urzędowe.

Groźna sytuacja na Bałkanach.

Według informacji nadesłanych z Konstancyopolu, Turcja kategorycznie odrzuciła żądanie Bulgarii co do wprowadzenia reform w myśl art. 23 traktatu berlińskiego.

Minister spraw zagranicznych oświadczył bułgarskiemu posłowi, że Porta uważa to żądanie za wnieście się Bulgarii w wewnętrzne sprawy Turcji, na co stanowczo zgodzić się nie może. Wobec dziennikarzy wyraził się minister: Nie przyznajemy bułgarskiemu państwu żadnego prawa do kontrolowania naszej akcji w Macedonii, która jest naszą wewnętrzną sprawą. Zapytany o opinie co do projektu hr. Berchtolda, minister odpowiedział z wielką powściągliwością.

Podobno przedstawiciele mo-

carstw trójprzymierza zawiadomili rząd turecki, iż uważają chwilę obecną za nieodpowiednią do rozwiązania inicjatyw hr. Berchtolda. Jest to według gazety „Jeni Gazete” stwierdzeniem, że wszystkie mocarstwa europejskie wyrażają dla rządu tureckiego zupełne zaufanie.

Pisma paryskie zamieszczają ciekawą wiadomość, że kapitałisi francuzcy ostrzegli państwa bałkańskie, że w razie wypowiedzenia wojny Turcji, nie mogą liczyć na żadną pomoc w udzieleniu im pożyczek. Kapitałisi pogroźkami temi chcą zagwarantować sobie pokój, wojna bowiem byłaby obecnie nie na rękę dla ich interesów. W kołach politycznych utrzymują, że brak pieniędzy może być czynnikiem decydującym do powstrzymania Bulgarii od wojowniczych zamiarów.

(Doniesienia telegraficzne).

(T. A. P.)

Wiedeń. „Reichspost” wydrukiowała wywiad u niewymienionego nazwiska biskupa albańskiego, uczestnika kongresu eucharystycznego, który oświadczył, że gdy się tylko skończy święto bajramu, powstanie w Albanji rozpocznie się na nowo, ponieważ cała Albanja ogarnięta jest

związani miejskich obrzymiej hali... Budowa kosztować będzie przeszło 4 miliony.

ZA PRZYWŁASZCZENIE. Kijów. Były komisarz policyjny, K... powściągnięty został do odpowiedzialności za przywłaszczenie sum skarbowych.

POŻAR. Odesa. Spaliła się fabryka wyrobów korkowych Arpsa. Straty wynoszą 100 tysięcy rubli.

SKARB. Jarosław. We wsi Femiłowce, powiatu romano-boryso-glebkiego znaleziono 15 pudów bilonu 5 kopiejkowego z czasów Katarzyny II.

HOJNY ZAPIS. Praga Czeska. Zmarły urzędnik kasy zezoszczędnościowej Schiffner zapisał pół miliona koron praskiemu siostrzycy „Sokoła”.

POWROT NA STANOWISKO. Wiedeń. Prezes ministrów Strögh po zupełnym powrocie do zdrowia i pozwoleniu cesarza objął swe urządzenie.

KONGRES EUCHARYSTYCZNY. Wiedeń. Posiedzenie kongresu zakończyły się. Następnym odbędzie się w kwietniu 1913 roku w Malcie.

Wiedeń. Na ostatczym posiedzeniu, w obecności 20 tysięcy uczestników, w których liczbie byli członkowie rodziny cesarskiej, wyżsi urzędnicy, przedstawiciele arystokracji oraz biskupi, Kongres uchwalił, że dekrety papieża o Komunii świętej są istotnym środkiem przeciwko chorom wieku. Następnie odczytano referaty programu.

MANEWRY NIEMIECKIE. Berlin. W manewrach brało udział 125 tysięcy wojska, dwa sterowce, 24 aeroplany, oddział ochotczych automobilistów, łódź motorowa Yacht-klubu i oddziały radiotelegrafu.

SPRAWA TARNOWSKIEJ. Wenecja. Sąd apelacyjny skazał Tarnowską i Naumowa na zapłatę 69 tysięcy franków sukcesorom hr. Komarowskiego oraz 400 franków kosztów sądowych.

MANEWRY FRANCUSKIE. Mont Courant. Na śniadaniu wydanym na cześć oficerów zagranicznych, Millerand wypowiedział wielkie uznanie pod adresem kierownika manewrów generała Geofre'a i wszystkich jego podkomendnych oraz żołnierzy, którzy okazali się wspaniałym narzędziem w rękach oficerów, stojących na stanowisku u-

trzymania powagi i bezpieczeństwa narodu. Poczem Millerand zwrócił się z przemówieniem do Wielkiego Księcia Mikołaja Mikołajewicza, w którym zaznaczył ścisłą przyjaźń rosyjsko-francuską.

MANEWRY FRANCUSKIE. Londyn. Na manewrach armii francuskiej dowódca armii „czerwonej”, generał Marion, wzięty został do niewoli z całym sztabem przez oddział kawalerji.

HISZPANJA I PORTUGALJA. Lizbona. Zawarta została umowa Hiszpanji z Portugalią co do przechodzenia przez granicę hiszpańską monarchistów portugalskich. Przywódcy i główni uczestnicy spisku przeciwko republice portugalskiej wydaleniu zostaną z granic Hiszpanji.

NA POGRANICZU. Konstancyń. Znow kurdowie zburzyli wieś ormiańską w okręgu wankim.

SPRAWY CHIŃSKO-MONGOLSKIE. Mukden. Przybył b. Dudu czilijski Czansi-luan upoważniony przez rząd do prowadzenia rokowań z chuchłą i księżętami Mongolji centralnej o warunkach ponownego połączenia Mongolji z Chinami. Gazetem zabroniono pisać o sprawach mongolskich.

POŻYCZKA CHIŃSKA. Waszyngton. Nowy chiński minister finansów żądał się starań o pożyczkę 50 milionów dolarów od grupy kapitalistów angielskich. Minister wznowił pertraktacje z grupą banków szwedzkich.

PROTEST PRZECIWO OKRUCIENSTWOM. Lima. Izba posłów w Peru uchwałała protest przeciwko zachowaniu się Anglii i Stanów Zjednoczonych w sprawie okrucieństw, dokonywanych w Putuno. Uchwała żąda przeprowadzenia śledztwa i surowego ukarania winnych.

SAMOBÓJSTWO BOHATERA JAPONSKIEGO. Tokio. Generał Nogi, znany dowódca armji japońskiej pod Port-Arturem, wraz z żoną odebrali sobie życie.

Na szerokim świecie.

Ojciec Św. a antysemityzm. Przed kilku dniami powtórzyliśmy w naszym niemieckim wiadomość o wydaniu przez Ojca Św. okólnika w

sprawie antysemityzmu. W sprawie tej „Politische Correspondenz” donosi: Nasz rzymski sprawozdawca dla spraw watykańskich nadsyła nam następującą wiadomość: Wiadomość podana przez kilkanaście dzienników, jakoby wypisano do biskupów w Austrii i Rosji okólnik w sprawie antysemityzmu jest zupełnie nieprawdziwą. Przekonania papieża w tej sprawie są ogólnie znane. Watykan potępia stanowczo wszelkie czyny stojące w sprzeczności z przykazaniami chrześcijańskiej miłości bliźniego i nie ulega najmniejszej wątpliwości, że potępia także gwałtowne występowanie przeciwko żydom. Niema jednak powodu do wydawania specjalnego okólnika w sprawie ogólnie znanego stanowiska Watykanu, który się ze swym zapatrywaniem na tę kwestję nigdy nie krył. Niema wogóle dokumentu papieskiego w tej formie, o jakim doniosły dzienniki.

O równouprawnieniu rosjan w Finlandji. Prokurator senatu fiński, jak donosi „Now. Wremia”, usunął ze stanowiska urzędnika miejscowego w Kuopio Bazyliera, który odmówił wypełnienia rozkazu głównego urzędu do spraw prasowych; urząd ten polecił wsząć do dochodzenia sądowe w sądzie fińskim przeciwko jednemu z pism za opór prawu o równouprawnieniu rosjan.

Kongres eucharystyczny. Liczba uczestników, obecnych podczas otwarcia kongresu w Rotundzie w Wiedniu, obliczają na 25,000. Obecnych było dziewięć kardynałów. W kołach polskich z zadowoleniem zanotowano mowę ministra Husaraka, który bardzo wyraźnie podkreślił zasługi wojsk polskich i Sobieskiego przy odsieczy Wiednia. Natomiast burmistrz Neumayer, pamiętny widocznie swojej niemiecko-narodowej przeszłości, mówiąc o odsieczy Wiednia nie wymienił nazwiska Sobieskiego. Liczba obecnych w Wiedniu polskich gości obliczają na mniej więcej 6,000, gdyż część tylko zgłosiła swoją obecność w komitetach krajowych, większa część przybyła wprost bez zgłoszenia.

Przebieg kongresu odbywa się według programu, w obradach sekcji w kościołach uczestniczą licznie członkowie kongresu.

John Berghelm. W Londynie zmarł John Berghelm, znany magnat naftowy, jeden z pierwszych pionierów galicyjskich przemysłu naftowe-

go. Berghelm do spółki z Mac Gervem rozpoczął w Galicji pierwsze głębokie wiercenie systemem kanadyjskim. Firma ta zarządziła też pierwszą rafinerję w Marjanopolu, stworzyła się następnie w Towarzystwo akcyjne karpacie, którego prezesem był Mac Gervy, a zastępcą w Londynie był Berghelm. Berghelm miał też wielkie interesy naftowe w Meksyku, na Kaukazie i na Kubie. Umarł wskutek wypadku samochodowego. Pozostawił obfity majątek.

ROZMAITOŚCI. ** Automobil i orły. Pewien właściciel dóbr, automobilem jechał z Saint-Maurice do Montpellier. Droga wiodła przez las, gdy wtem usłyszał, że automobilem rozległ się groźny szum. Automobilista spojrzawszy w górę i ku swemu przerażeniu spostrzegł kilka dużych orłów, które systematycznie dążyły za automobilem, obniżając i zbliżając się do niego coraz bardziej. Automobilista był w niebezpieczeństwie życia, gdyż waska drożyna lasu nie pozwalała na rozwinięcie większej szybkości. Orły były już tuż, tuż nad automobilem, gdy wreszcie fatalna drożyna lasu się skończyła i automobil wypadł na szeroką szosę. Zagrożony automobilista w tej chwili nastawił motor na najwyższą szybkość, tak, że po minucie orły zostały o kilka kilometrów za nim.

OFIARY. Złożone w Administracji „Kurjera Litewskiego”. Na wpisy: Lorentyna Jurkiewiczowa 10 rb., bezimiennie 2 rb., Adam Zaleski 15 rb., Feliks Rostkowski 10 r. od koleżanek 2 rb.

Na naukę jez. polskiego: Adam Zaleski 10 rb. Dla Romanowskiej: Feliks Rostkowski 10 rb. Na głodnych: Feliks Rostkowski 10 rb. Na wpis dla O. H.: M. Narwoyszowa 2 rb.

PAMIĘTAJCE O WPISACH! Nadeszła chwila dorocznej troski naszej o losy ubogiej, a pilnej młodzieży, która garnie się do szkół, a niema dostatecznych funduszy na opłatę wpisowego. Do wydania ofiar „Kurjera” zgłaszają się wciąż strapieni rodzice z prośbą o zapomogę.

Niepodolna zadosyć uczynić wszystkim tym problem, jeśli pomoże w tej mierze szybko i skutecznie nie będzie udzielona.

Sprawy więc ofiar na wpisy polecamy gorąco miłośnikom sercu dobroczynnych czytelników naszych, ufając, że młodzież nasza nie znajdzie się z powodu braku funduszy przed zamknięciem źródłem wiedzy.

CENY ZBOŻA. Doniesienia telegraficzne Ag. Pet. Berlin, 1 IX (w mark. za 1000 kilo).

Pazienica na termin bliższy... mocna 213 dalszy 211 Żyto na termin bliższy... spok. 174 1/2 dalszy 173 1/2 Owies na termin bliższy... stało 181- dalszy 177 1/4 Jęczmień ros. dunajski za gotów. 170-174

GIEŁDA. Tel. Handl. Ag. Pet. Petersburg, 31 VIII 1912 r.

Uspokojenie dla lokacyjnych spółek, dla dywidendowych mocne i ożywione. Londyn 3 mies. — czeki 94.72 Berlin 3 mies. — czeki 46.31 Pray 3 mies. — czeki 37.45

4% Renta państwowa 94- 5% Pożyczka wewn. 1905 r. 105 1/2 5% II 105 1/2 5% 1903 r. 105 1/2 4% ros. państw. 1905 r. 100 1/2 3% 1906 r. 105 1/4 4% 1909 r. 100 1/2 4% Listy zastawne b. szlach. 90 1/2 5% 1901 r. 101 1/2 5% premjówka I om. 1861 r. 470- 5% II 1866 r. 358 1/2 5% III (szlachecka) 312- 3 1/2% listy zast. b. szlacheckiego 87 1/2 4% oblił. miejsk. Tow. kred. Petersburskiego 89%, Kijowskiego — Moskiewskiego — 68%, Charkowskiego 87 1/2.

4% listy zastaw. b. ków ziemsk. Wileńskiego — Kijowskiego 87 1/2, Moskiewskiego — Połtawskiego 87 1/2, Tuleńskiego 88 1/2, Charkowskiego 87 1/2.

Akcje banków ziemskich: Bessarabsko-Tauryjskiego 676, Wileńskiego — Dońskiego 640, Kijowskiego 726, Moskiewskiego — Połtawskiego — Tuleńskiego — Charkowskiego 455 1/2.

Akcje różnych przedsiębiorstw: Tow. Bakunskiego 837, br. Nobel (udziały) 15400 br. Nobel (akcje) 849 —, zakt. Malcowskich

498, zakt. Putilowskich 184 —, Leńskiego Tow. Kopalni złota 9800, ros. Tow. Kopalni złota 185 —

Oblił. Towarzystwa Kredytowego m. Mińsk. 5% 87- 4 1/2% 81.55 5% Listy zast. Tow. Kred. m. Wilna. 86.5

ZAKŁAD POLEŹNICZO-GINEKOLOGICZNY Dr. w. Bujalekiego, Kahna Maczowskiego Rymyzy i Waszkiewicz. Pojedyncze pokoje i ogólna sala dla chorych ginekologicznych i dla położnic. Wilno, ulica Czysta № 3. Telefonu № 770. 26811

Osoby, zamieszkałe na prowincji, przechodzą sposobem piśmiennym całą naukę: buchalterji, korespondencji, stenografji, matematyki, kaligrafji i innych. Programy gratis.

Kursy Handlowe Gracjana Pyrka Warszawa, Świętokrzyska 17. 47367

NOWE ZAGRANICZNE WIALNIE „REFORMA” DREYERA różnej wielkości, tudzież teże fabryki młynki (fuchtle) i sortowniki do kartofli POLECA ZYGMUNT NAGRODZKI, WILNO, ul. Zawalna № 11. 58881

BERLITZ SCHOOL OF LANGUAGES Kursy wieczorowe języków cudzoziemskich za pozwol. p. Kuratora Okr. Nauk Wil.

KRAWCY DAMSCY STEFANOWSKI i MARCINIAK Wilno, ul. Wielka № 20, wejście ze Ś-to Michalskiego zaułka. Polecają otrzymane ostatnie nowości. 58240

„TYGODNIK ROLNICZY” Pismo, poświęcone sprawom rolniczym Litwy i Białej Rusi. Treść № 35: Wacław Łastowski: Doświadczenia z odmianami żyta w r. 1912 na Wileńskiej Rolniczej Stacji doświadczalnej w Biniakoniach. — S.: O obchodzeniu się z maszynami. — W. C. L.: W sprawie artykułu „Kilka uwag z praktyki o uprawie lnu na włókno”. — Z teorii i praktyki rolniczej. — Rozmiar skraynek do pakowania owoców. — Informacje handlowe. Ogłoszenia. Prenumerata wynosi: Rocznie rb. 4 k. 50, półrocznie rb. 2 kop. 25, kwartalnie rb. 1 kop. 15. Prenumeratę przyjmuje administracja „Kurjera Litewskiego” Plac Katedralny № 4.

PURGEN IDEALNY ŚRODEK PRZECYSZCZAJĄCY DLA DOROSŁYCH I DZIECI Najstarsza Polska fabryka gorsetów „REGINA” WILNO, ul. Świętojańska № 19, Nowootworzona filja w WITEBSKU ulica Smełska poleca Sz. Paniom WIELKI WYBÓR GORSETÓW. 58904

HEMATOGEN GREYNERA (zgodnie z postanow. Rady Lekarskiej z № 679) Przeciw niedokrwistości i osłabieniu. Poprawia odżywianie, wzmacnia organizm, podnosi apetyt po chorobach przewlekłych. Wyodrębnia się swym przyjemnym smakiem. Do nabycia w aptekach i składach aptecznych. Wystrzegać się podrabiań! Przedstawiciel dla kraju Półn.-Zachodni: Ch. J. Gref, Wilno, ul. Szopenowska № 8, telefonu № 4-70. 55788

Wyszedt № 36 tygodnika „PRZEGLĄD WILEŃSKI” i zawiera: Pierwsze strzały—L. Abramowicza. Widmo powstania. Nastroje Zachodu—R. Kongres wychowania moralnego—T. Zakrzewskiej. Wiadomość o powstaniu—A. Drogoszewskiego. Sąsiadce (wiersz)—A. Nawrockiego. Na marginesie—Behra. Konkurs apiekosów balkonów. Przegląd piśmienniczy—W. Kisińskiego. Prasa polska. Głosy rosyjskie. Kronika. W odcinku: „Marja Magdalena”—G. Daniłowskiego. Numer pojedynczy—15 k. Nabywać można w sprzedaży ulicznej, na kolei, w księgarniach i w administracji pisma (prospekt Ś-to Jerski 15 m. 26). 58708 Prenumerata wynosi: rocznie 7 rb., kwartalnie 1 rb. 75 kop.

Szkoła muzyczna A. Legranda, Wilno, ul. Arzamaska 3 (w pobliżu gimnazjum żeńskiego). Przedmioty wykładane: gra na instrumentach, śpiew, teoria muzyki, solfeggio. Wieczory uczniowskie. — Corocznie i po skończeniu szkoły — świadectwa. Przyjmowanie codziennie od 11-11 3-6 godz. pop., w niedziele i święta od 1-6 g. popoł. 58667

Największy skład ::::: ::::: broni na Litwie posiada specjalistę rusznikarza St. CHABROWSKI Mińsk lit., ul. Zacharzewska № 83, naprzeciw Luteriańskiej Kościoły. Poleca na sezon bieżący ogromny wybór doskonałej broni ceny najniższe. fabryk: Lebeau, Auguste Percelette, I. P. Sauer, Fr. Wilh. Heym, Br. Rempt, Webley-Scott, Ronge-Pils i wielu innych. Szczegółowej uwadze Pp. Leśniczych: duży wybór broni trylufowych, powszechnie uznanych, fabryk Wilh. Heym i Br. Rempt, oraz bezkurkowe bronie fabryki National do bezdymnego prochu od 65 rb. 50 kop. oraz kurkowe od 28 rb. 50 kop. z doskonałymi strzałami. Na składzie stale duży wybór broni od cen najniższych do 400 rb. i wyżej. Ceny niższe od miast stołecznych. Przy magazynie jest strzelnica i warsztat, gdzie przyjmowane są wszelkie reparacje i obstalunki. 58225

Skład T-wa Donieckich Hut szklanych WILNO, ul. Zawalna 24, róg Trockiej. SZYBY DO OKIEN w wielkim wyborze. CENY FABRYCZNE. 53567

Nowootworzony SALON MÓD „WANDA” Wilno, Wielka № 20. Poleca ogromny wybór damskich KAPELUSZY i ubrania do nich po cenach bardzo umiarkowanych. Obstatunki wykonują się według ostatnich paryskich modeli, — pod kierunkiem specjalistki, angażowanej z pierwszorzędnego magazynu mód w Warszawie. 58955

ANGIELSKA KOPACZKA BAMFORDA model 1912 r., przy tej samej ilości ludzi kopie dwa razy prędzej i dwa razy taniej jak ręka ludzka. Kłębów nie uszkadza, nie zostawia w ziemi i nie rozrzuca, lecz układa na szerokość 2-oh toki.

Wykopanie 50 morgów kopaczką BAMFORDA zwraca w pierwszym roku koszt kupna maszyny. Kopaczkę Bamforda można obejrzeć w składach naszych w Warszawie i w Wilnie Ilustrowane opisy posyłamy darmo. 55992

Towarzystwo Akcyjne TADEUSZ KOWALSKI i A. TRYLSKI WILNO, Ś-to Jerska 32. WARSZAWA, Miodowa 4.

CENTRALNA Szkoła Kroju i Szycia Mistrza Cechu Warszawskiego, byłego profesora kroju Akademii Paryskiej. K. Lewańskiego. System własny i jedyny, zastosowany przez Paryską i Londyńską Akademię, nagrodzony przez wybitnych specjalistów, na Wystawach wszechświatowych w Paryżu, Londynie i inn. miastach, złotymi medalami, krzyżami i honor. dyplomami. Uczenie po ukonczeniu otrzymują: patenty cechowe, dyplomy nauczycielskie i świadectwa, z prawem na otwarcie szkoły kroju, pracowni, a także posady nauczycielek rękodzielnicwa w zakładach naukowych. Jedyna Szkoła na Litwie, w której egzamina učenje odbywają się w obecności ekspertów—Mistrzów Cechu Warszawskiego, po egzaminach roboty učenje wystawiane są dla oceny publiczności. Szkoła urządzona podług ostatnich wymagań techniki. Centralna szkoła na Litwie: Wilno, Wielka № 27. Centr. na gub. południowej: Kijów, Prosejna 24. Oddziały: Mińsk Lit., Zacharzewski zauł. № 9; Mohylów gub., Dnieprowski prospek. 23; Homel, Rumancewska 28; Żytomierz, W. Berdyucowska № 12; i w wielu innych miastach i miejscach. Zapisy przyjmują się codziennie. Przy szkołach pracowni. Dla przyjeżdżających PENSIJONAT — troskliwa opieka. Program wysyła się bezpłatnie. 58500 FORMY bibułkowe, — żurnale.

INSTYTUT Kursów Handlowych Fryderyka Meister, właściciela wszechświatowa znan. b. Akademii nauk handlowych w Lipsku. Prospekty na żądanie wysyła się bezpłatnie. 46242 DYREKCJA.

Katolicka Szkoła Frelbowska z przygotowawczą klasą J. Pereswiew-Soltanowej, Trocka № 8. Dla dzieci od lat 4 do 12. Wychowanie przedszkolne. Przygotowanie do gimnazjum rząd. i prywatn. Zapisy przyjmowane są od 7 sierpnia, 11-2-ej g. po poł. Zajęcia rozpoczynają się 1-go września. 5-435

ZADAJCIE WŚWIEDZIE „ODOBRYNU” WILNO MICHAŁA LEBIEDIEWA

ASTHMA BRONCHITIS, CUSZNOŚCI Ułczenie! Szybkie wyliczenie za pomocą CYGARETEK ESPIC Wymagaj podpisu „J. ESPIC” na każdej cygarecie. 55080

Dla kaszlących i osłabionych Ekstrakt i Karmelki z miodu, siodu i ziół — Fabryki 58598 LELIWA w Warszawie, ul. Zielna 21, tel. 59-54. Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.

Szkoła Stefanji Swida przyjmuje chłopców i dziewczynki od lat 7-miu do 13-ku. Początkowa systematyczna nauka, gruntownie przygotowanie do szkół średnich, kl. wstępna, I-sza 51025 i II-ga. Egzaminy wstępne 20-28 sierpnia. Zapisy codziennie g 1-3. Zaułek Św. Iakuba 16-3.

M. VOGONIS

KRAWIEC DAMSKI,

WILNO, prospekt Świętojerski № 28.

Specjalność — futrzane wyroby.

58458

Elegancko ubierać się można tylko w jedynym Magazynie Ubiorów Męskich, Damskich i Dziecięcych
Dostawcy Dworu Jego Cesarskiej Mości

P. CHAZANOW I S^{KA}

Mińsk, ul. Gubernatorska № 1, dom Polaka.

Oddziały w Warszawie, Lublinie i innych miastach.

53008

Magazyn wyrobów srebrnych i platerowanych

JÓZEFA FRAGET

w WILNIE przy ulicy Wielkiej № 58

Ma zaszczyt polecić kompletne serwisy stołowe jako to:
Noże, Widelce, Łyżki, Łyżeczki i t. p.

GLADKIE I STYLWE W NAJNOWSZYCH FASONACH, ORAZ

Samowary, Imbryki, Cukiernice,

Serwisy do octu, oliwy i do likierów,

Postumenty, Piramidy i Kosze do owoców, cukru i ciast,

Tace, Półmiski, Rondle i Wazy do zupy,

Wazonny do wina i kruszonu,

Masielnice, Kompotjery i Żardinjery,

Kandelabry, Lichtarze,

Lustra, Szczotki i inne przybory toaletowe,

oraz wszelką galanterję, wyrabianą w fabryce.

P. S. Magazyn w Wilnie otwarty został w tym celu, aby dać możność Szan. Klientom nabywania prawdziwych wyrobów fabryki „FRAGET”, a nie podrabianych bezwartościowych, identycznie z wyglądu do prawdziwych podobnych, ponieważ, — w ostatnich czasach falsyfikaty te za wyroby mojej fabryki w wielu wypadkach są sprzedawane.

Polskie Biuro Leśne Ks. ZDZISŁAW LUBOMIRSKI i S^{KA}, Warszawa, Żórawia № 22.
Urządzenie gospodarstw leśnych, inspekcje i taksacje leśne. Komisowa sprzedaż lasów. Nasiona i sadzonki leśne. 705

NIE KUPUJcie NAŚLADOWNICTWA! gdyż jedynie oryginalne Kartoflarki Hardera № 2 Model 1912 r. posiadają doniosłe, opatentowane ulepszenia, — a mianowicie:
Obciążenie drążków drewnianych usunięte, Ulepszona konstrukcja elastycznych pałeczek i ich osady.
Osie napędzające zabezpieczone od ziemi i kurzu.
Przedłużone buksy.
Dwie pary trybów roboczych z zastosowaniem panewek brązowych.
Tak zwane kartoflarki SYSTEMU HARDERA opatentowanych ulepszeń tych nie posiadają.

Wydajność 2—3 morgów dziennie. **Cena rb. 180.—**

K. WASILEWSKI
Warszawa — Miodowa 16. 44004

BIURO PRZEWOZOWE Jana Urbanowicza
Wielka 47, tel. 700, obok skł. apt. K. Grzegorzewskiego.
Opakowanie, przewóz i przechowanie wszelkich towarów. Dostawa i ekspedycja towarów. Sprzedaż WĘGLA kamiennego, kowalskiego, antracytu i koksu. Skład i stajnia przy ulicy Kaukaskiej w domu własnym № 8, telefon № 1010. 57948

Kto chce zapewnić sobie szybki i dokładny sprzęt kartofli—powinien zawnazasu zaopatrzyć się

W KARTOFLARKI RANSOME'A
(№ 11 na cięższe, № 12 na lżejsze grunta)
lub NAJNOWSZE UDOSKONALONE
oryginalne KARTOFLARKI HARDERA № 2
wyrobu samego wynalazcy.

Nieźrównanemi narzędziami do mechanicznego sprzętu buraków są lekkie, mocne, dokładnie pracujące **dwurzędowe WYORYWACZE DO BURAKÓW syst. Jarysza.**

Sprzedaz w Domu Handlowym pod firmą:
ALFRED GRODZKI
WARSZAWA, 33, Senatorska. 51386

WYPRZEDAŻ
Z powodu śmierci właścicielki składu win pod firmą **L. M. FEJGELSON**
WILNO, Ostrobramska № 3, telef. 125, ISTN. OD 1873 ROKU

Opiekunowie urządzają wyprzedaż towarów następujących: — starki, wystawnych win osobliwych gatunków, koniaków francuskich, oryginalnych, cygar hawańskich.
Z wielkiem ustępstwem. 45166

Czekolada **„DELIKATES”**
tańsza i LEPSZA od zagranicznej w magazynach detalicznych
T-wa Akc. **„WIKTORJA”** 27241

Z. Sz. MALAWSKI
Mińsk gub., ul. Gubernatorska, dom własny.
Na sezon bieżący otrzymano zagraniczne **MEBLE**

Stylowe, Fantazyjne, gięte Wiedeńskie oraz tanie

52663 Z szacunkiem **Leon Hoder.**

T-wo GRZEGORZ WEJNBERG i ALEKSANDER POZNER, INŻYNIERZY,
Petersburg — Moskwa — Wilno.
Wyłączni reprezentanci dla całej Rosji znanych zakładów angielskich **„CAMPBELL”**
The Campbell Gas Engine Company, Ltd., Halifax England.

MOTORY
gazogener., naftowe i pół-Dyzelowskie od 4 do 1000 sil. Kompletne instalacje stacji elektrycznych, młynów i fabryk.

W Wilnie zainstalowano 8 motorów.
Oferty i kosztorysy bezpłatnie. 50902
PRZEDSTAWICIEL DLA PÓŁNOCNO-ZACHODNIEGO KRAJU
S. CEJTLIN, Wilno, просп. Ś-to Jerski № 22. Telefonu № 579.

„Desoderol“ D-ra Wittlina.
Opatentowany na wszystkie państwa

„DESODEROL”
Najlepszy środek dezynfekcyjny.
Tępi karaluchy, PLUSKWI, muchy, gąsienice, szkodników drzewnych, owady liściowe i ich zarodki, ochrania i leczy bydło od parohów, śwędźlonczki, krosty i inn. 83411
Sposób użycia załączony przy każdej flasce.
Sprzedaż w aptekach i składach aptecznych.
Główny Reprezentant na Kraj Półn.-Zach. **M. CISZKIEWICZ,** WILNO, Mostowa 23. 54396

Prosimy żądać **BENEDYKTINA** ochłodzonego

BENEDICTINE
Liqueur
Bénédictine toujours placée.
Verlangt Bénédictine stets gekühlt.

Handel Rymarski i pracownia. Największy w Kraju Północno-Zachodnim.
Na składzie znajdują się uprzy: angielskie, krakowskie, węgierskie i amerykańskie w parze i pojedyncze, rozmaite siódła damskie, męskie i dziecięce, liberje dla stangretów, skóry surowcowe krócone, paleidrowe i blankowe oraz wszystkie przybory do rozmaitych uprzy. Na sezon zimowy są kołczy baranie, wojski. Ceny stałe i niskie. Ul. Zawalna № 22
Dom Handlowy Braci Sorfinkiel. 63978

DOM HANDLOWY
Br. A. i J. ALSZWANG

Nowotworzony oddział manufakturalnych towarów wyłącznie fabryk angielskich.
Ogromny wybór modeli **UBRAŃ** damskich i męskich.

Oddział damskiej konfekcji znacznie powiększony.
Zaangażowany z zagranicy drugi krojezy, specjalista szycia i sporządzania rzeczy pluszowych i futrzanych.
Wykonanie eleganckie i staranne.
Modeli nie wystawiamy do witryn.

58733

NAJNOWSZE wynalazki Kosmetyki nieocenionych zalet
MYDŁO i PUDER „FLORA”
D. Hartmana w Wiedniu. 56749

Jedynie radykalne środki do pielęgnowania piękności twarzy i rąk, w zupełności zamieniające wszelkie kremy, płyny i inne szkodziwo dla skóry środki. Uznane przez wielu wiedeńskich profesorów i lekarzy za najhygieniczniejsze i zaopiniowane, że środki więcej odpowiadające bygienie nie mogą być wynalezione. Pięgi, przyszcze, węgry, liszaje i inne objawy, szpeczące wygląd twarzy, przy użyciu mydła „FLORA” D-ra Hartmana, giną zupełnie. Kto raz spróbuje, namówi innych do używania stałe tych cudownych środków. — Prawdziwe — tylko z podpisem D. Hartman, Wiedeń i z wyżej umieszczonym rysunkiem na każdym kawałku.
Do nabycia we wszystkich składach aptecznych i perfumeryjach.
Skład główny **T-wa I. B. Segal** w WILNIE i ODESIE w składach aptecznych

Znany Damski Krojezy
Chaim-Jankiel SOBOL, pracujący poprzednio u **Bersona w Odesie,** przyjmując obstalunki na okrycia, załatwia przeróbki i naprawy. 58197

PRECZ Z RĘKAMI!
„JUROKSIL”
bez chlorku, bez sody, **SAM PIERZE** bieliznę bez mydła.
Po godzinnej gotowaniu otrzymuje się bieliznę **PRZEDZIWNIEJ BIAŁOŚCI.**
Paczką 20 kop. 56249

KUPUJcie w sklepach, — gdzie kasa kontrolująca „NATIONAL” wydaje drukowane czeki firmowe, co gwarantuje dobry gatunek towaru i prawidłowe otrzymanie należnych pieniędzy przez kasjera. Niezrównana kontrola służy i sklepów powyż. 54336

SKOŁA kroja, szycia i robót ręcznych Tomkowicz, Botaniczna 5, była Makarowej. Przyjmują uczenie na stałe i przychodzące. Po skończonym kursie wydaje dyplomy. O warunkach dowiedzieć się na miejscu. 56249

Biuro „PRACA”
Świętojańska 23, poleca: nauczycieli, kanczyeli, bony, buchaltarów, ekonomów, gorzelanych, — pisarzy, ochmistrzyni, apteczki kowe i wszelką niższą służbę. 58794

MOZOLIN 35%
WSTYRZEG SIĘ NAŚLAB. SPREDAZ W SZCZECIE
100174

OGŁOSZENIA DROBNE.
—
Nauka i wychowanie.
Biuro Nauczycielski Jasińskiej, Zawalna 21. — Poleca wykwalifikowane nauczycieli, nauczycieli z najlepszymi rekomendacjami. 57882

Chłopiec potrzebny do uczenia i pisania po rosyjsku i polsku. Zgłaszać się: Warsz. T-wo Ubezp., Ś-to Jerski 17. 58858

Południowo-Ruskiego T-wa Handlu towar. Apteczni. w **KIJOWIE.**

Akompanjuje do gry i śpiewu, również udziela lekcji muzyki pianistka konserwatorium warszawskiego. Adres: Autokol, ul. Piotropawłowska d. Żołyńskiego, Anna Soroko. 50172

Biuro Jasińskiej, Warszawa, Włodzimierska 19, polonistka, pedagog, matura tujejsza, uniwersytet paryski, licencjat des lettres, doskonale francuski, angielski, niemiecki, muzyka, polecenia domów znanych: nauczycielkę, wychowankę klasztoru w Lozannie, doskonały francuski, niemiecki, dobra muzyka; nauczycielkę, złoty medal, doskonały francuski, malarstwo, szkółka sztuk pięknych; poznaniankę, muzyka; — freblówki-wychowawczynię, 6-letnie świadectwo; bonę, krawieczyną, 5-letnie świadectwo; pannę służącą, krawieczyną, czesanie, 7-letnie świadectwo. 48488

Biuro Pedagogiczne Wojewódzkiej, Zawalna 2, telef. 236. Francuski klasztor „Sacre-coeur”, doskonale referencje; gowernante z 4-letnim świadectwem; Nauczycielki z wyższym i średnim wykształceniem, francuska konwersacja, muzyka. Bony, freblówki polki, niemieki. 58713

Matematyk ze studiami wyższymi daje lekcje i korepetycje, przygotowuje do egzaminów, długoletnia praktyka zawodowa, wiadomość w Administracji „Kurjera Litewskiego”. 51662

Najstarsze biuro nauczycielskie w Wilnie, Zawadzka 7, poleca nauczycieli, nauczycielki, bony polki, cudzoziemki. 51662

Poszukuje 1—2 dzieł do cząstkowej systematycznej nauki. Mostowa 7 m. 6. 58797

Kupno i sprzedaż.

Do sprzedania para lub koni młodych, dobrze ujeżdżonych, masel kasztany, lyse, w wieku 5 werszków, rasy pół krwi Suffolki. Konie te otrzymały nagrodę na wystawie w Mińsku. Adres: Gorodok, Wileńska gubernia, Kasperowiczyna, Gnatowskiej. Śl. kol. Alechnowicz. 58318

Interesa handl. i majątek.

Administrację rolną, większych dóbr, przyjmie z odpowiednią kancją fachowicie. Oferty: Warszawa, Nowogrodzka № 9—23. 47484

Do oddania zaraz w dziełstępnym warunkach, majątek przeszło 400 dekalów dobrej gleby, inwentarz żywy i martwy na miejscu w doskonałym stanie. Poosta Ejszyski, dom Jurszyski, kolej Olski, Narbut. 58484

Majątek kupię zaraz 300 dekalów 500 dz., w jednym obrębie, bez serwitutów. Adres: pocz. st. Ejszyski, Wileńska gubernia, maj. Gornostajski, Gąbryłowski Siedleckiemu. 57775

Posady i prace.

b) Zaofiarowane:
Agenci Polacy, zdolni, energiczni, uczciwi, w dobrą referencjami, potrzebni do sprzedaży nadwyżek jatwy do zbliży wydawnictw we wszystkich miastach gubernjalnych i powiatowych. Wynagrodzenie prowizja. Oferty wraz z referencjami należy przysłać: Warszawa, Żórawia 38 m. 25. 57388

Mieszkania.

b) Zaofiarowane:
Adres: Warszawa, — Nowy piętro! Pensjonat Opeln-Bronkowskiej, pokoje wygodnie urządzone, dla przyjeżdżających dłużej lub krócej! Utrzymanie całodzienne lub częściowe. 49288

Różne.

Buraki pastewne, półokrowe różowe Vilmorin, są do sprzedania w ilości 500 do 600 pudów, cena za pud 20 dostawa na st. kol. Kowno — kop., bez dostawy loco — folwark Konecwo, 8 wiorst od Kowna — 15 kop. pud. Zamówienia proszę adresować: Kowno, księgarnia W-go Rutskiego, ul. p. Wojtkiewiczowej. 58346

Polak wprawy w polskim języku, korespondować Rewal, róg Piaskowej Gory i Siedlce, ul. d. w. l. № 39 m. 4, Romuald Romaszko. 58486

SZWEDZKIE kuchenki oryginalne, „Swea” poleca najtaniej ze Składu Reprezentanta Mieczysław Ponzanski, Warszawa, Marszałkowska 139. 48688

1000 wynalazków (do obmyślenia) nagrody Wyszyja za rubla pełnomocnik międzynarodowych biur patentowych. Grandenberg, Warszawa, Chmielna 48. Finansuje wynalazki 50390

Przewodnik po Litwie i Białej zawiera wiadomości, dotyczące miast, osad, miasteczek i wsi Litwy i Białej. Cena rb. 1. — przesyłka rb. 1 kop. 20. Do nabycia w administracji „Kurjera Lit.”, oraz w księgarniach.